

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	853-08-39
Дата	02, 11 2018 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

11. 23
01

КОМИСИЯ ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

ДОКЛАД

за първо гласуване на Законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г., № 802-01- 46, внесен от Министерски съвет на 29.10.2018 г.

Комисията по труда, социалната и демографската политика на редовно заседание, проведено на 1 ноември 2018 г., съвместно с Комисията по бюджет и финанси и Комисията по здравеопазване разгледа и обсъди Законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г.

На заседанието присъстваха Владислав Горанов, министър на финансите, Росица Велкова, заместник-министър на финансите, господин Бисер Петков, министър на труда и социалната политика, господин Ивайло Иванов и госпожа Весела Караиванова, управител и подуправител на Националния осигурителен институт, Председателят на Фискалния съвет на България проф. Борис Грозданов, представители на работодателски, синдикални и пенсионерски организации.

Законопроектът бе представен от управителят на Националния осигурителен институт господин Ивайло Иванов.

Проектът на бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г. е съобразен с основните допускания по средносрочната бюджетна прогноза за периода 2019-2021 г. и указания на министъра на финансите, във връзка със заключителния етап на бюджетната процедура за 2019 г.

Разчетите по приходната част на проекта на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г. са съгласувани с Националната агенция за приходите по отношение задължителните осигурителни вноски (включващи и тези по реда на чл.159 от Закона за публичните финанси), както и за други приходи събирани от Националната АП.

Параметрите на проекта на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване за 2019 г. са свързани със следните основни социалноосигурителни показатели:

В Бюджет 2018 г е заложен средногодишен брой осигурени лица 2 786.1 хил. Очакваното изпълнение на този показател за 2018 г. е 2 790.2 хил. Проект 2019 г. залага 2 792.2 хил.

В Бюджет 2018 г е заложен среден осигурителен доход, (за определяне на процента по чл. 100 от КСО) 872.70 лв. Очакваното изпълнение на този показател за 2018 г. е 892.60лв. Проект 2019 г. залага 967.58 лв.

В Бюджет 2018 г е заложен брой безработни лица с право на обезщетение 76.6 хил. Очакваното изпълнение на този показател за 2018 г. е 79.1 хил. Проект 2019 г. залага 76.1 хил.

В Бюджет 2018 г е заложен средномесечен брой пенсионери 2 170.6 хил. Очакваното изпълнение на този показател за 2018 г. е 2 162.62 хил. Проект 2019 г. залага 154.8 хил.

В бюджета на държавно обществено осигуряване за 2019 г. са заложени следните политики по приходите:

- Запазва се размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии“ и фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на ДОО на нивото от 2018 г. Запазват се и размерите на осигурителните вноски за другите фондове на ДОО, а също и съотношенията между осигурителите и осигурените лица;
- За 2019 г. не са договорени минимални осигурителни прагове (МОП). Без налагане на административно увеличение на МОП при планирано увеличение на минималната работна заплата с 9,8 на сто, средното увеличение на МОП през 2019 г. е около 4,7 на сто;
- Увеличава минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица от 510 лв. на 560 лв.;
- Увеличава се минималният осигурителен доход за земеделските стопани и тютюнопроизводители от 350 лв. на 560 лв.;
- Увеличава се максималният осигурителен доход за всички осигурени лица от 2 600 лв. на 3 000 лв.;
- За 2019 г. не се внасят вноски за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“;
- Определят се за приход в бюджета на НОИ 97 500 лв. от приходите на фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ - за дейностите по чл. 13 от ЗГВРСНР.

Заложени са следните политики по разходите:

- Повишават се изискуемите възраст и осигурителен стаж при пенсиониране за работещите при условията на трета категория труд и минималната възраст за пенсиониране на лицата по чл.69 и чл. 69б от КСО;
- За пенсиите, отпуснати след 31 декември 2018 г., процентът за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула се увеличава от 1.169 на 1.2;
- От 1 юли 2019 г. пенсиите, отпуснати до 31 декември 2018 г. вкл., се увеличават с 5,7 на сто (процент, определен по чл.100 от КСО), при отчитане на новата „тежест“ на година стаж;

- Минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст и социалната пенсия за старост, както и свързаните с тях пенсии и добавки, се увеличават от 1 юли с процента, определен по чл. 100 от КСО;
- Максималният размер на получаваните една или повече пенсии, считано от 1 януари 2019 г. до 30 юни 2019 г., се запазва на 910 лв., а от 1 юли 2019 г. се увеличава до 1 200 лв. (40% от размера на максималния осигурителен доход за същата календарна година - 3000 лв. за 2019 г.). Мярката се прилага за всички пенсии, без оглед на момента на отпускането им;
- При изчисляване на индивидуалния коефициент на пенсиите, отпуснати с начална дата след 31 декември 2018 г., се взема предвид осигурителния доход на лицата след 1999 г., освен в случаите когато такъв липсва или е за период по-малък от 36 месеца;
- От 1 януари 2019 г. се променя формулата за изчисляване на индивидуалния коефициент, като с допълнение към чл. 70, ал. 9 се дефинира максималната му стойност;
- Запазва се минималният дневен размер на обезщетението за безработица - 9,00 лв. и максималният дневен размер - 74,29 лв.;
- Запазва се периодът на изплащане на паричното обезщетение за бременност и раждане - 410 дни и размера на обезщетението за отглеждане на малко дете от една до две годишна възраст - 380 лв.;
- Отчетени са промените във връзка с влезлите в сила от 1 юли 2018 г. промени в режима на изплащане на паричните обезщетения за осиновяване на дете до петгодишна възраст;
- И през 2019 г. продължава да действа въведената през 2017 г. възможност за майките (осиновителките), които имат право да ползват отпуска при бременност и раждане до навършване на едногодишна възраст на детето, но не го използват, да се върнат на работа и да получават обезщетение от държавното обществено осигуряване в размер 50 на сто от полагащото им се обезщетение при бременност и раждане;
- Запазва се режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност съгласно чл. 40, ал.5 на Кодекса за социално осигуряване - първите три работни дни се изплащат от осигурителя, а от 4-тия ден на настъпване на неработоспособността - от ДОО;
- Запазва се периодът, доходът за който се взема предвид при изчисляване размерите на краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност - 18 календарни месеца, бременност и раждане и безработица - 24 месеца;
- Запазва се размерът на еднократната помощ при смърт на осигурено лице - 540 лв.;

- Определя се максимален размер на гарантираните вземания - 1 400 лв.

В резултат на заложените социалноосигурителни показатели и заложените политики по приходи и разходи приходите и разходите на проекта на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване са следните:

Към края на годината се очаква приходите (без трансферите) да бъдат 6 796,1 млн. лв. и изпълнението спрямо плана да бъде с 223,9 млн. лв. повече (3,4 на сто). Разходите (без трансферите) за 2018 г. се очаква да бъдат 11 104,6 млн. лв., с 0,4 на сто повече от планираните или 44,7 млн. лв. преразход, включително и средствата за изплащане на еднократни допълнителни суми към пенсиите в размер на 51,0 млн. лв. Очакваните трансфери за 2018 г. са в размер на 4 487,9 млн. лв., което е с 0,2 млн. лв. получени повече трансфери.

Очакваният излишък по Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване за 2018 г. е в размер на 179,4 млн. лв.

Общият размер на приходите и получените трансфери за 2019 г. е 11 759,7 млн. лв., в т. ч. получените трансфери от централния/държавния бюджет - 4 231,7 млн. лв. (за пенсии, добавки и обезщетения, финансирани от държавния бюджет - 297,6 млн. лв. и за покриване на недостига от средства - 3 934,1 млн. лв.)

Общият размер на разходите за пенсии, краткосрочни обезщетения, службите по социално осигуряване и предоставените трансфери за 2019 г. е 11 759,7 млн. лв., в т. ч. предоставени трансфери в размер на 7,4 млн. лв. за МТСП и за Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС).

На следващо място Управителят на Националния осигурителен институт представи политиките по отношение на размерите на пенсиите за 2019 г.:

- За пенсиите, отпуснати след 31 декември 2018 г., процентът за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула се увеличава от 1.169 на 1.2;
- От 1 юли 2019 г. пенсиите, отпуснати до 31 декември 2018 г. вкл., се увеличават с 5,7 на сто (процент, определен по чл.100 от КСО), при отчитане на новата „тежест“ на година стаж;
- От 1 юли 2019 г. минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст се увеличава от 207,60 на 219,43 лв. (увеличение с 5,7 на сто по чл.100 от КСО);
- От 1 юли 2018 г. социалната пенсия за старост се увеличава от 125,58 на 132,74 лв. (увеличение с 5,7 на сто по чл.100 от КСО);
- От 1 януари 2019 г. се увеличава максималният осигурителен доход от 2 600 на 3 000 лв. Максималният размер на получаваните една или повече пенсии до 30 юни 2019 г. остава 910,00 лв., а от 1 юли 2019 г. става 1 200,00 лв.;

- При изчисляване на индивидуалния коефициент на пенсиите, отпуснати с начална дата след 31 декември 2018 г., отпада изборът на три най-добри последователни години за периода преди 1997 г., както и периода 1997 - 1999 г.;
- От 1 януари 2019 г. се променя формулата за изчисляване на индивидуалния коефициент;
- За пенсиите, отпуснати след 31 декември 2018 г. се дефинира максимална стойност на индивидуалния коефициент, като средноаритметичната стойност на месечните съотношения между максималния месечен размер на осигурителния доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване, и средния месечен осигурителен доход за страната - за месеците след 31 декември 1999 г., участващи при изчисляването на индивидуалния коефициент.

Посочените по-горе параметри и политики в областта на пенсиите оказват влияние върху броя на пенсионерите и размерите на пенсиите, които определят разходите за пенсии за 2019 г. Средният брой на пенсионерите за 2019 г. се очаква да намалее до около 2 154,8 хиляди. По-ниският брой на пенсионерите се обуславя от промените в изискванията за придобиване право на пенсия според Кодекса за социално осигуряване.

Средният размер на пенсията на един пенсионер през 2019 г. се предвижда да достигне 386,27 лв. като номиналното нарастване е 6,2 на сто при очакван среден размер за 2018 г. - 363,82 лв. (ЗБДОО 2038 г. - 362,97 лв.) Очаква се положителен реален ръст на пенсиите от 3,1 на сто през 2019 г., при прогнозирана стойност на средногодишната хармонизирана инфлация¹ за 2019 г. от 3,0 на сто.

Брутният коефициент на заместване на дохода за 2019 г. се очаква да бъде 39,9%, а нетният коефициент се очаква да бъде 51,4%.

Разходите за пенсии за 2019 г. са 9 988,2 млн. лв. В тази сума са включени разходите за пенсии от държавното обществено осигуряване и държавния бюджет, както и добавките към пенсиите на ветераните от войните, добавките към пенсиите на репресираните лица и други добавки. Предвидените средства за пенсии са с 533,8 млн. лв. или с 5,6 % повече средства за пенсии в сравнение със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2018 г. Увеличените разходи са резултат основно на предвидени средства за:

- целогодишното изплащане на увеличените от 1 юли 2018 г. размери на пенсиите, в резултат на увеличението на процента за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула от 1,126 на 1,169, на увеличените с 3,8% минимален размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст и на социалната пенсия за старост, както и на обвързаните с тях минимални размери на пенсии и добавки - 1,9% допълнително;
- увеличение на процента за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула от 1,169 на 1,2 и на размерите на всички пенсии, отпуснати с начална дата до 31 декември 2018 г. вкл. с 5,7 на сто от 1 юли - 3,1% допълнително;

- увеличаване на максималния размер на получаваните една или повече пенсии от 910 лв. на 1 200 лв. от 1 юли 2019 г. - 0,8% допълнително;
- промяната във формулата за изчисляване на индивидуалния коефициент, в т.ч. отпадане на осигурителния доход за периода преди 2000 г. при изчисляване на индивидуалния коефициент и определяне на максимална стойност на индивидуалния коефициент - намаление с около 0,1%;
- промяната в условията за пенсиониране на всички категории труд - намаление с около 0,1%.

Разходът за пенсии през 2019 г. се очаква да бъде около 8,6 на сто от Брутния вътрешен продукт.

Разходите за краткосрочните обезщетения за 2019 г. са съобразени с отчетените разходи за 2017 г., ЗБДОО за 2018 г., очакваното изпълнение на база месец август 2018 г., прогнозирания брой на осигурените лица и осигурителния им доход.

Разходите за основните групи краткосрочни обезщетения по Кодекса за социално осигуряване са:

- обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейството и карантина и нетрудови злополуки - 570,5 млн. лв., което е 105,9 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2018 г. Планирани са обезщетения за 14 549,6 хиляди дни при среднодневно обезщетение от 32,51 лв.;
- обезщетения за трудова злополука и професионална болест - 11,3 млн. лв., което е 118,9 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2018 г. Планирани са обезщетения за 281,3 хиляди дни за временна неработоспособност поради трудова злополука и професионална болест при среднодневно обезщетение от 40,04 лв.;
- обезщетения за бременност и раждане - 418,7 млн. лв., което е 109,6 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2018 г. Планирани са обезщетения за 13 989,4 хиляди дни за временна неработоспособност поради бременност и раждане при среднодневно обезщетение от 29,93 лв.;
- обезщетения за отглеждане на малко дете до двегодишна възраст и за осиновяване на дете от 2 до 5 години - 166,9 млн. лв., което е 102,2 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2018 г. Планираните обезщетения за отглеждане на малко дете са за 9 168,7 хиляди дни при среднодневно обезщетение от 18,10 лв.;
- парични обезщетения за безработица - 449,6 млн. лв., което е 102,5 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2018 г. Планираните обезщетения са за 76 122 правоимащи лица със средномесечен размер на обезщетението 492,16 лв.
- финансиране на дейността по профилактика и рехабилитация - 20,1 млн. лв.

По проектобюджетите на отделните фондове за 2019 г. резултатите са следните:

- Фонд "Пенсии" - недостиг от 3 721,3 млн. лв.
- Фонд "Пенсии за лицата по чл. 69" - недостиг от 99,9 млн. лв.
- Фонд "Пенсии, несвързани с трудова дейност" - недостиг от 0,01 млн. лв.
- Фонд "Трудова злополука и професионална болест" - остатък от 159,9 млн. лв.
- Фонд "Общо заболяване и майчинство" - недостиг от 44,1 млн. лв.
- Фонд "Безработица" - недостиг от 134,5 млн. лв.
- Бюджет на НОИ - остатък от 3 839,9 млн. лв.

Общият резултат по фондовете и по бюджета на Националния осигурителен институт се балансира на нула.

В Комисията по труда, социалната и демографска политика бяха получени становищата на синдикалните и работодателските организации.

Представителите на синдиката принципно подкрепят законопроекта, но имат и несъгласия с някои от предлаганите политики.

Представителите на работодателските организации декларираха категорично несъгласие с предложените промени и основни параметри на пенсионно осигурителната система, увеличаване на максималния осигурителен доход от 2 600 на 3 000 лв. и отмяна на тавана за новоотпуснатите пенсии от началото на 2019 г. Изразяват също несъгласие с предвиденото нарастване на минималната работна заплата за страната от 560 лв. и свързаното увеличение на минималните осигурителни доходи, които не съответстват на производителността на труда. Не приемат изключително занижения размер на обезщетенията за временна нетрудоспособност от 14 549 млн. дни в сравнение със 17 380 млн. дни през 2017 г. Работодателите изразяват неподкрепа и за други параметри на бюджета на държавното обществено осигуряване.

В Комисията беше получено становището на Омбудсмана на Републиката – госпожа Мая Манолова. Тя изразява позиция, че предложения проект на бюджет се създават предпоставки за нарушаване на човешки права.

След представянето на законопроекта се състоя обсъждане, в което се включиха Ася Гонева от КНСБ, Ваня Григорова от КТ „Подкрепа“, Васил Велев от АИКБ, Георги Русанов от Съюза на пенсионерите.

В обсъждането на проектобюджета взеха участие народните представители Георги Гьоков и Хасан Адемов. Наред с положителните констатации за това, че бюджетът е направен с професионално висока експертиза, бяха посочени и недостатъци на проекта за бюджет, отнасящи се до това, че заложените параметри правят този бюджет бюджет на бедността, неравенството, ниските доходи и демографската безизходица. Всичко това превръща проектобюджета на държавното обществено осигуряване в риск за националната сигурност. Д-р Хасан Адемов посочи, че освен

завишените приходи и разходи, проекта на бюджета, в частта промени на Кодекса за социално осигуряване е потърсил справедливост, но чрез нарушеното споразумение от 2015 г. между работодателите, синдикатите и държавата. Отново в посока несправедливост са ограничителните мерки и политиките в застой. В 20 страни от Европейския съюз има ограничаване на високия ръст на пенсиите, но в България освен това ограничение, известно като „таван на пенсиите“ се поставя още едно, това на индивидуалния коефициент за определяне размера на пенсиите, т. е. може да се говори за двойна несправедливост по отношение на осигурените лица и пенсионерите.

След приключване на обсъждането и проведеното гласуване с резултати:

12 гласа „за“, 8 гласа „против“ и без гласове „въздържал се“ ,

Комисията по труда, социалната и демографската политика прие следното становище:

Предлага на Народното събрание да подкрепи на първо гласуване Законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване 2019 г., № 802-01-46, внесен от Министерски съвет на 29.10.2018 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на КТСДП:

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ